

MIHAIL SEBASTIAN

SCRIITOR, DRAMATURG,
PROZATOR, GAZETAR ȘI ESEIST

Mihail Sebastian, pseudonim al lui Iosef M. Hechter, s-a născut la 18.10.1907 la Brăila și a trecut în neființă la 29.05.1945, la București. El a fost fiul Clarei (n. Weintraub) și al lui Mendel Hechter, funcționar comercial. Cursul elementar îl urmează la Liceul „Nicolae Bălcescu” din Brăila. Anul 1926 este cel în care își susține bacalaureatul, iar anul 1929 este cel în care finalizează cursurile Facultății de Drept la Universitatea din București. Doctoratul și-l dă la Paris, între anii 1930-1931.

Debutul său literar, sub pseudonimul Eracle Prlea, a avut loc în anul 1926, cu versuri, în revista „Lumea” din Iași. Are colaborări îndelungate cu ziarul „Cuvântul” (unde este și redactor în perioada: 1927-1934), „Tipărița literară”, „Vitrina literară”, „Vremea”, „Contemporanul”, „România literară” etc.

În anul 1934, apare romanul autobiografic „De două mii de ani”, criticat atât de presa de stânga, cât și de cea de dreapta. Răspunsul său rapid apare în „Cum am devenit huligan” (1935). La Teatrul Comedia, în anul 1938, este pusă în scenă piesa „Jocul de-a vacanța”, într-un spectacol regizat de Sică Alexandrescu și avându-i în distribuție pe Leni Caler, George Vraca, Velimir Maximilian, Agnia Bogoslava și Sandina Stan. Un alt eveniment literar este apariția romanului „Accidentul” în anul 1940. În martie 1944 i se montează, la Teatrul Alhambra, cea de-a doua piesă, „Steaua fără nume”, sub pseudonimul Victor Mincu, având distribuția (în ordinea intrării în scenă): Marcel Anghelescu ca Șeful gării, I. Șerbănescu ca un țăran, Radu Beligan ca profesorul Miroiu, C. Iordănescu ca Ichim, Nora Piacentini ca domnișoara Cucu, Nineta Gusti ca o elevă, Nicolae Tomazoglu ca Pascu, G. Basmagian - conductorul de tren, Maria Mohor ca Necunoscuta (Mona), V. Brezianu ca Udrea, Mircea Septilici ca Grig.

Dintre celelalte opere literare mai enumerăm: „Orașul cu salcâmi” (1935); „Corespondența lui Marcel Proust” (1939); „Ultima oră” (1956); „Jurnal de epocă” (2002).

MIHAIL SEBASTIAN

JOCUL DE-A VACANȚA

COMEDIE ÎN TREI ACTE

Rampa

Editura
ANDREAS

Cuprins

Actul I	5
Actul II	52
Actul III	86

ACTUL I

Pensiune în munți. Casă izolată în pădure. Scena reprezintă pe planul II un hol-sufragerie, care se continuă pe planul prim cu o terasă. În fund, colțul din dreapta, o scară de lemn în spirală, ce duce la etaj, unde sunt odăile unora din pensionari. Holul se desparte de terasă prin două mari uși laterale de sticlă și printr-un oblon mare cât ambele uși și care se închide de sus în jos. În hol, scaune de nuia albă, un divan, o masă. În genere, lucruri simple, dar de o curățenie extremă. Este un interior pe care l-a mobilat, cu bani puțini, o femeie de gust. Culoare generală alb și verde-deschis. O impresie totală de odihnă, de simplitate. La ridicarea cortinei, marele oblon ce desparte terasa de hol este tras până jos, așa încât holul nici nu se vede. Pe terasă, două șezlonguri deschise, care au fost uitate peste noapte afară. În stânga terasei, bătută în peretele casei (eventual casa poate să fie făcută din bârne, cum se fac vilele la munte), o tablă neagră, tablă de școală, cu burete și cretă. Lângă tablă sunt fixate în perete un barometru și un termometru. Pe tablă se mai poate citi scris cu creta, scris încă de aseară probabil, dar șters în parte în timpul nopții, din cauza umezelii, următoarele: „Miercuri 4 august. Presiunea atmosferică 762 mm. Temperatura 18 grade. Vânt de la miazănoapte. Nori răzleți dinspre Hășmașul Mare.” În hol, pe o masă de nuiiele, un aparat de radio, cu lămpile demontate. În dreapta, pe o etajeră, un telefon manual, de sistem vechi. Scena rămâne câteva clipe goală. Se aude din culise zgomotul unei vaci, care paște undeva prin apropiere. O sumă de alte mici zgomote casnice, de gospodărie care se deșteaptă: sunet de farfurii și pahare, o găleată de apă ce se varsă, o fereastră ce se deschide etc... Nu trebuie să se insiste. Câteva sugestii doar – suficient pentru a da impresia de dimineată și de trezire din somn. Cineva trage în sus, dinăuntru, oblonul. Este domnul Bogoiu. După ce a ridicat până sus oblonul, dă de-o parte și de alta cele două uși de sticlă, așa încât acum holul și terasa sunt unul în prelungirea celuilalt.

Scena 1

BOGOIU, MAI TÂRZIU ȘTEFAN

Domnul Bogoiu iese pe terasă, cu ochii cârpiți de somn și puțin buimăcit de soarele care, odată cu ridicarea oblonului, a năvălit în hol. Se oprește o clipă în mijlocul terasei, se întinde, se uită la cer, întinde o mână, ca și cum ar încerca să vadă dacă plouă. E îmbrăcat într-un halat de casă, cam scurt, care lasă să i se vadă, ceva mai jos de genunchi, picioarele păroase. Flăcău de vreo cincizeci de ani. Puțin obez, puțin chel. Deși în halat, poartă guler tare de cauciuc și o cravată lungă, cu un nod enorm.

BOGOIU (*împiedicându-se de unul din șezlonguri*): Iar... (*Face un zgomot de mirare cu limba lipită de cerul gurii.*) Nteh, nteh, nteh. (*Pipăie pânza șezlongului.*) Fräulein Weber! (*Se întoarce spre celălalt șezlong, pe care de asemenea îl pipăie, puțin iritat.*) Iar le-a lăsat afară. Agneș!... Ude... Ude learcă. (*Se îndreaptă spre tablă, consultând cu mare atenție barometrul și termometrul. Șterge cu buretele tot ce e scris pe tablă. Apoi, aplecat, caligrafic, depărtându-se din când în când de tablă, ca să-și admire caligrafia, scrie, spunând în același timp cu glas tare*): Joi, 5 august. Presiunea atmosferică 763 mm. Senin. Temperatura 22 grade. Timp frumos.

JOCUL DE-A VACANȚA

(Ștefan coboară pe scară, în hol, douăzeci și nouă-treizeci de ani. Este îmbrăcat în trening albastru, bocanci, în cap bască. Sub scară se află rezemat de perete un șezlong strâns. Într-o mână cu șezlongul, în cealaltă mână cu o carte, vine spre terasă. Își desface șezlongul, potrivindu-l în plin soare. După aceea, aruncă volumul în șezlong.)

BOGOIU: Te sculași?

ȘTEFAN: După cum se vede.

BOGOIU: Bună dimineața.

ȘTEFAN: 'Neața.

BOGOIU: Țsta e șezlongul dumitale?

ȘTEFAN (*afirmativ*): Îhî...

BOGOIU: Carevasăzică, îl duseși aseară înăuntru, în vilă...

ȘTEFAN: Exact.

BOGOIU: Da' pe astealalte de ce mi le lăsași afară?

ȘTEFAN: Mi-era lene.

BOGOIU: Lene! Ia te uită la ele. (*Arată spre cele două șezlonguri.*) Leoarcă. Leoarcă, dom'le. Cade rouă aicia, de parcă-i potop. Lene, zici... Da' lene să ne strici aparatul de colo (*arată spre aparatul de radio*) nu-ți fuse.

ȘTEFAN (*privește surprins, când spre Bogoiu, când spre aparat*): Eu?

BOGOIU: Ba nu. Eu. Zi că eu, că numa asta mai lipsește. Trei ceasuri am stat azi-noapte de-am înșurubat și desurubat la el, doar-doar o să cânte. Lemn! Nu vrea și nu vrea. Se uita biata domnișoară Corina la el, de-ți făcea milă. Zicea că are nu'ș ce să asculte de la Stuttgart. Nu zău, (*se îndreaptă spre măsuta din stânga, pe care se află aparatul și ia în fiecare mână câte o lampă, întinzându-le declamator*) ce-i fi având dumneata cu nenorocitul ăsta de radio?

ȘTEFAN: Domnul meu, la asemenea calomnii nu răspund.
(*Se pregătește să iasă în stânga.*)

BOGOIU: Calomnii? (*Ridică mâna dreaptă, în care ține unul din becurile demontate.*) Asta numești dumneata calomnie? Și asta? Și asta? (*Întoarce de câteva ori butonul aparatului.*)

ȘTEFAN (*iese din scenă, dar în trecere se oprește o clipă în fața tablei lui Bogoiu. Zâmbește, și pe urmă, fără grabă, cu oarecare lene – lene pe care de altfel o are în toate mișcărilor lui – ia buretele și șterge tot, după care iese agale.*)

Scena 2

BOGOIU, MADAME VINTILĂ

Mișcare în pensiune, care se deșteaptă din ce în ce mai mult. Rumoare de dimineață, uși care se deschid, voci care se aud strigând din diverse odăi: „Agneș! Agneș! Agneș! Apă! Agneș, unde mi-ai pus șervetul?” Madame Vintilă coboară pe scară grăbită și se îndreaptă spre etajeră, pe care, în afară de telefon, se mai află un teanc de ziare și scrisori deschise. E o femeie tânără, de cel mult treizeci de ani, destul de frumoasă, dar cu anumită vulgaritate, care în niciun caz nu trebuie exagerată.

MADAME VINTILĂ (*către Bogoiu, care a rămas lângă aparatul de radio, examinându-l izolat*): A venit?

BOGOIU: Cine? Agneș?

MADAME VINTILĂ: Ei, Agneș! De Agneș ne arde nouă? Poșta. Scrisorile. (*Caută nervoasă printre hârtii.*)

BOGOIU: Păi n-avea când, madame Vintilă. N-avea când. Nici de opt nu s-a făcut, și autobuzul trece la nouă.

JOCUL DE-A VACANȚA

MADAME VINTILĂ: Nu știu când trece autobuzul, da' eu una știu: că nu mai rabd. Uite, azi e a cincea zi de când n-a mai venit nicio scrisoare în pensiunea asta blestemată.

BOGOIU: Ssst! Să nu te audă *Fräulein* Weber.

MADAME VINTILĂ: Ba să mă audă. Unde e, să mă audă? *Fräulein* Weber !... Și telefonul ăsta... (*Învârtește cu necaz manivela telefonului.*)

BOGOIU: Nu-l zgâlțâi, că-i faci mai rău. Eu cred că de asta s-a stricat. S-a speriat, săracul. Prea v-ați răstit la el.

MADAME VINTILĂ (*puțin îmbunătă*): Da' la radio cine s-a răstit?

BOGOIU (*oarecum jenat că a fost surprins cu un bec de radio în mână*): Ei, cu asta e altă poveste. Știu eu... (*Privește cu subînțeles spre partea pe unde a ieșit Ștefan.*)

Scena 3

ACEIAȘI, MAIORUL

CORINA (*se aude de undeva de sus, din odaia ei, vocea Corinei*): Agneș! Agneș!

(*Prin ușa din stânga, jos, intră Maiorul.*)

MAIORUL: A venit?

BOGOIU: Cine? Agneș?

MAIORUL: Ce Agneș, nene?! Agneș! Ziarul. A venit? (*Se îndreaptă și el spre etajera telefonului și caută în vraful de jurnale, citindu-le, cu glas tare, data*): 28 iulie, 23 iulie, 25 iulie. Numai vechituri. De cinci zile, nicio gazetă. Eu, unul, nu mai pot. Dacă mai ține mult așa, ne tâmpim cu toții. Să nu știi tu ce se petrece în lume... Poate-i război, domnule... Poate a căzut guvernul...

BOGOIU: Ei și? Ți-e că n-o să cadă fără dumneata?

MAIORUL: Lasă gluma, domnule. Lasă gluma, că nu-i timp de glumă. E serios. Dacă nu primesc nici azi gazeta, eu am terminat. Plec. Asta-i viață? Gazetă nu, radio nu...

MADAME VINTILĂ: Scrisori nu, telefon nu...

MAIORUL: Stai toată ziua cu ochii în zare și-ți vine să strigi într-acolo, spre București: „Hei, mă! Răspunde, mă! N-auzi, mă?”

MADAME VINTILĂ: N-aude. N-aude nimeni, nu răspunde nimeni. Nici țipenie de om. Parc-am fi undeva la capătul pământului. Naufragiați. Pierduți.

MAIORUL (*obidit*): Of!

MADAME VINTILĂ: Unde suntem? Pe ce insulă? Pe ce continent? Unde?

Scena 4

ACEIAȘI, CORINA

Corina a apărut sus pe scară. Foarte tânără, mai tânără chiar decât cei douăzeci și cinci de ani pe care îi are. E într-o pijama de casă, pe care și-o încheie, în timp ce coboară scara. A prins ultima replică a lui madame Vintilă și îi răspunde.

CORINA: Aici! Trei sute patruzeci și doi de kilometri de la București, treizeci și șase de kilometri de la Gheorghieni. Altitudine: una mie două sute optzeci și cinci metri deasupra mării. (*între timp a ajuns jos, în hol.*) Bună dimineată! Da' ce-i asta? Nu răspunde nimeni? Am spus „Bună dimineată!”

MAIORUL	} (răspund toți deodată, dar fără
BOGOIU	
MADAME VINTILĂ	

prea mare chef): Bună dimineată!

JOCUL DE-A VACANȚA

CORINA: A, nu așa. Nu-mi place deloc. Mai tare. Nu vă e rușine de soarele ăsta? Mai tare, pentru Dumnezeu! Hai, curaj: bună dimineată!... Nu vreți. Păcat. Aveam să vă dau o veste bună, dar n-o meritați. Prea sunteți lugubri.

MAIORUL: O veste?

MADAME VINTILĂ: Bună?

BOGOIU: O veste bună?

(Au venit toți trei spre ea, viu interesați.)

CORINA (*tace o secundă, lăsându-i cu răsuflarea suspendată*): Bună dimineată!

MAIORUL	} (răspund toți trei, de astă dată mai
MADAME VINTILĂ	
BOGOIU	

deschis, mai vioi, cu nerăbdare):
Bună dimineată!

CORINA: Așa da. Merge. Ei bine, aflați că în curând, peste o jumătate de oră, peste o oră – azi dimineată în orice caz – telefonul nostru va funcționa.

MAIORUL	} (aproape în același	} Nu se poate!
MADAME VINTILĂ		

timp, dar auzindu-se
replica fiecăruia): Nu-i adevărat!

BOGOIU: Serios?

CORINA: Se poate, e adevărat și e serios. Aștept un mecanic de la Gheorghieni. Un om de la telefoane. Trebuie să vie cu autobuzul de nouă.

MADAME VINTILĂ: De unde știi?

CORINA: Pentru că l-am chemat eu. Ieri, după prânz, în timp ce dumneavoastră v-ați dus cu maiorul la pescuit... Ai prins ceva, domnule maior?

MAIORUL (*cap dezolat, mâinile deschise, cu un gest de fatalitate*).

BOGOIU (*cu o perfidie bonomă*): Îl insultă.

MAIORUL (*către Bogoiu*): Dumneata să taci!

CORINA (*către Maior*): Iartă-mă, n-am vrut să te supăr.

Prin urmare, în timp ce dumneavoastră erați la pescuit...

BOGOIU: Vorba vine la pescuit.

MAIORUL: Nu mai taci, domnule?

BOGOIU: Ba tac, da' mai întâi să spui dumneata, cu mâna pe conștiință, câți pești ai prins de când ești aici? (*Maiorul tace încurcat.*) Buuun. Vasăzică ai prins... câți ai zis. Păi asta se cheamă pescuit, nene? Prinde și dumneata ceva. Nu zic mare lucru. Nu cer un rechin. Prinde colo un obleț, ca să fie. Un cap de obleț, o coadă de obleț. Un solz, domnule, un solz. Prinde-l și atunci mă închin. Te fotografiezi. Pe onoarea mea! Când te-oi vedea cu oblețul în undiță, te fotografiezi. Uite, aparatul e aici. (*Arată spre un aparat fotografic, care atârna într-un cui sau e undeva pe-o etajeră.*) Pe dumneata te așteaptă.

MAIORUL (*către Corina*): Duduie, spune-i să tacă. Spune-i să tacă, fiindcă altfel nu știu ce se-ntâmplă. Eu când mă înfurii...

CORINA (*îl ia de braț pe Maior și continuă să povestească, îmbunându-l*): Prin urmare, în timp ce dumneavoastră erați... la lac, eu l-am luat pe Jeff – dar unde-i Jeff? Nu l-ați văzut pe Jeff? Jeeff! Jeeff! Să știți că doarme. La ora asta. Nu-i e rușine... Mare leneș băiatul ăsta! Nu-i de mirare că a rămas corigent. Jeeff!

MADAME VINTILĂ (*iritată*): Da' mai lasă-l odată pe Jeff ăsta. Vine el, n-ai grijă. E umbra dumitale.

CORINA: De ce ești rea? E prietenul meu, e pajul meu.

MADAME VINTILĂ: Fie și paj – dacă vrei – dar spune odată ce e cu telefonul.

CORINA: Ieri după masă, m-am dus cu Jeff pe șosea și am oprit o mașină.

JOCUL DE-A VACANȚA

BOGOIU } (*deodată*): O mașină?
MAIORUL }

CORINA: Da. Închipuți-vă, o mașină! Mă mir și eu ce căuta pe aici. Rătăcise drumul poate. Mergea spre Gheorghieni. Am oprit-o și am vorbit cu un domn de la volan.

MADAME VINTILĂ: Tânăr?

CORINA: Nu mă-nterupeți. Un domn. I-am spus: „Domnule, salvează-ne. Suntem un grup de oameni pierduți în mijlocul pădurii. Ni s-a stricat telefonul. Dumneata tot treci prin Gheorghieni. Oprește un minut la Oficiul telefonic și spune să ne trimită cu autobuzul de mâine dimineață un mecanic la Vila Weber”.

MADAME VINTILĂ: Și?

CORINA: Și nimic. A salutat, i-am mulțumit și s-a dus.

MADAME VINTILĂ: Și crezi că vine?

CORINA: Mecanicul? Sigur. Nu se poate să nu vie.

BOGOIU: Mă rog, dumneavoastră nu vi se pare ciudat?

TOȚI TREI: Ce?

BOGOIU: Suspect?

TOȚI TREI: Ce?

BOGOIU: Madame Vintilă, de când n-ai mai primit dumneata scrisori?

MADAME VINTILĂ: Ultima a fost... duminică parcă. Da. Duminică.

BOGOIU (*precizând*): Duminică, întâi de august. Buun. Și dumneata, maiorule, de când n-ai mai avut jurnale?

MAIORUL: Păi să ne uităm. (*Caută prin vrafal de jurnale.*) ăsta a fost ultimul. Duminică, 1 august.

BOGOIU: Perfect. Radioul când s-a stricat? (*Către Corina;*) când l-ai ascultat dumneata ultima oară?

CORINA: Cred că... sâmbătă seara.

BOGOIU: Și duminică la prânz...

MAIORUL: Nu mai mergea.